

LIFE+ PODKOWIEC TOWERS

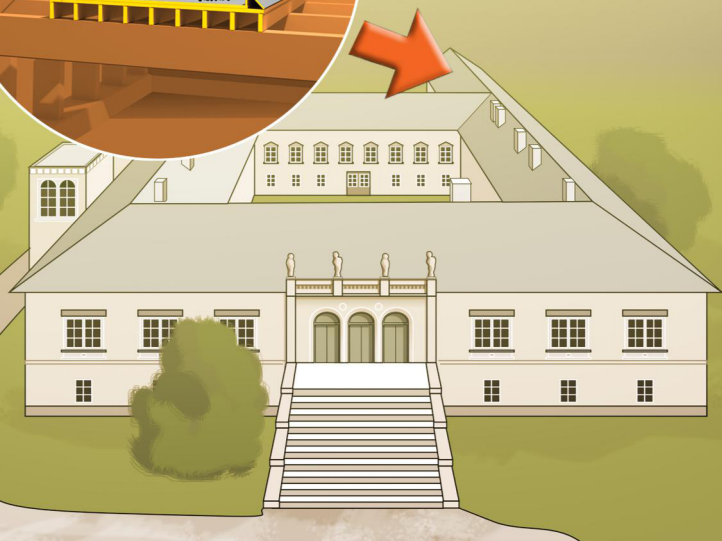
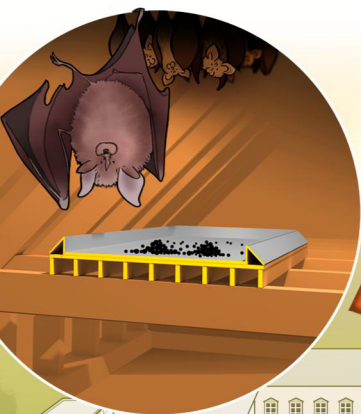
Nietoperze to wyjątkowe ssaki, które łączą w sobie umiejętność lotu, aktywności nocnej, echolokacji i hibernacji. Mimo tych przystosowań, we współczesnym świecie znalazły się wśród zwierząt najbardziej narażonych na wyginięcie. Stąd międzynarodowe działania podejmowane w ramach projektu Life+ Podkowiec Towers stanowią odpowiedź na konkretne zagrożenia nietoperzy. Misją projektu jest utrzymanie i poprawa stanu ochrony nietoperzy w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz propagowanie proaktywnych działań na rzecz ich zachowania.

DZIAŁANIA W CZECHACH

Dla niektórych gatunków nietoperzy w Europie Środkowo-Wschodniej poddasza to jedyne miejsca rozrodu. Szczególne znaczenie mają obiekty wybudowane w dawnych technologiach, pełne zakamarków i przestrzeni niewykorzystywanych przez człowieka. Obecność zwierząt, zwłaszcza w przypadku tych największych i przez to najcenniejszych kolonii, nie jest jednak obojętna zarówno dla budynków, jak i ich gospodarzy, co czasami powoduje konflikty. Jednym z problemów jest pozostawianie przez zwierzęta guano. ČESON, ściśle współpracując z właścicielami zabytkowych budynków, chroni kolonie rozrodcze nietoperzy w zamkach Čechy pod Kosířem oraz Ruda nad Moravou. W obu obiektach kumulujące się na poddaszach guano stanowiło istotny problem, dlatego powstają tam drewniane platformy i osłony na belki konstrukcyjne. Dzięki nim możliwe będzie sprzątnięcie poddaszy, zaś samo guano nie będzie oddziaływać na substancję zabytkowych budynków.

Te praktyczne działania mają również komponent edukacyjny: prowadzone przez specjalistów warsztaty dla przedstawicieli władz ochrony zabytków, właścicieli budynków, władz lokalnych oraz architektów.

DZIAŁANIA W RUMUNII

Rumunia to w znacznej części obszaru górzyste i ciepłe południe Europy, gdzie nietoperze znajdują doskonałe, całoroczne schronienia w naturalnych jaskiniach. W niektórych z nich obserwuje się nawet tysiące osobników, tworzących wielogatunkowe zgrupowania. Problemem jest atrakcyjność tych miejsc, którą doceniają nie tylko latające ssaki, ale również, z roku na rok, powiększająca się rzesza odwiedzających podziemia turystów. Nie pozostaje to bez wpływu na nietoperze, które płoszone są przez ludzi zarówno podczas zimowej hibernacji, jak i podczas rozrodu. Zadaniem projektu jest zabezpieczenie kilku najcenniejszych, a jednocześnie najbardziej narażonych stanowisk, a także promowanie właściwych zachowań wśród turystów. Trzy obiekty zlokalizowane w obszarach Natura 2000 Domogled – Valea Cernei oraz Porțile de Fier są zabezpieczane, np. przez ogrodzenie uniemożliwiające wejście osób niepowołanych, a pozwalające nietoperzom na swobodny przelot. Przy siedmiu stanowiskach powstaną atrakcyjne tablice informacyjne. Odwiedzającym jaskinie będą udostępniane broszury na temat nietoperzy, sieci obszarów Natura 2000 i zasad właściwego, bezpiecznego dla nietoperzy zachowania. Ważny element działań projektu stanowią również szkolenia dla pracowników obszarów chronionych i osób zarządzających jaskiniami.

DZIAŁANIA NA SŁOWACJI

Działania na terenie Słowacji prowadzone są w czterech ważnych dla ochrony nietoperzy obszarach Natura 2000: Muránska planina, Kamenná Baba, Bradlo i Gavurky. Prace obejmują kompleksową poprawę warunków siedliskowych, zarówno w zakresie schronień, jak i miejsc żerowania. Poza zabezpieczaniem zimowisk i rozmieszczaniem nadrzewnych budek, zaplanowano adaptację dla nietoperzy śródleśnych schronów i opuszczonych domków letniskowych. Specjalnymi tabliczkami oznakowane zostaną naturalne schronienia nietoperzy w dziuplach drzew. Takie rozwiązanie pomoże uniknąć sytuacji, w której takie zasiedlone drzewa zostałyby usunięte przez gospodarzy terenów. Ważnym działaniem projektu są również zabiegi odtwarzające zarastające zbiorniki wodne. Miejsca te stanowią cenne żerowiska i wodopoje licznych gatunków nietoperzy. Jednym z odtwarzanych zbiorników wodnych jest staw w obszarze Natura 2000 Gavurky. Jego oczyszczenie, pogłębienie i ogrodzenie przed zwierzętami gospodarskimi zapewni wysokiej jakości źródło wody dla nietoperzy i innych zwierząt. Kolejnym, odtwarzanym rezerwuarem wody jest rozlewisko przed wejściem do tunelu Dielik. Tu obecność wody stanowić będzie dodatkowe zabezpieczenie przed nadmierną eksploracją turystyczną jednego z najważniejszych zimowisk regionu.

DZIAŁANIA W POLSCE

Nietoperze coraz rzadziej zamieszkują nasze domy. Nowoczesne technologie nie sprzyjają ich obecności. Starych, dostępnych budynków jest coraz mniej, a wokół tych, które pozostały powstają bariery uniemożliwiające bezpieczny przelot na żerowiska.

Dla gatunków takich jak podkowiec mały, nocek duży czy nocek orzęsiony, w naszej strefie klimatycznej i w silnie zmienionym ręką człowieka środowisku, oznacza to rychłą utratę większości miejsc rozrodu, a co za tym idzie – widmo wyginięcia całych populacji. Chyba, że... doceniając rolę nietoperzy w naszym otoczeniu i pragnąc je ratować – zaczniemy budować domy specjalnie dla nich. Domy dokładnie takie, jakich potrzebują i zlokalizowane dokładnie tam, gdzie będzie to dla nich najlepsze.

Na terenach leśnych południowej Polski powstaje dziesięć specjalnie zaprojektowanych wież dla nietoperzy, w których doskonałe warunki znajdą nie tylko podkowiec mały i wymienione wyżej nocki, ale również inne gatunki tych ssaków występujące w naszym kraju. Wieżom towarzyszyć będzie infrastruktura, wzbogacająca otaczające siedliska w kryjówki nocne, kwatery przejściowe i zimowiska. W działania, prowadzone przez partnerów projektu – PTPP „pro Natura” i Lasy Państwowe, angażują się również miejscowe społeczności, dla których realizowany jest szereg działań edukacyjnych. Uruchomiony został program umożliwiający pozyskanie (w drodze konkursów) funduszy na realizację lokalnych działań w zakresie ochrony nietoperzy.

Gatunki nietoperzy objęte działaniami projektu są zagrożone, a ich ochrona to istotne zadanie stojące przed krajami Unii Europejskiej. Są to: podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, podkowiec średni *Rhinolophus mehelyi*, podkowiec śródziemnomorski *Rhinolophus euryale*, mopek zachodni *Barbastella barbastellus*, podkaszaniec zwyczajny *Miniopterus schreibersii*, nocek długopalcy *Myotis capaccinii*, nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek duży *Myotis myotis*. Flagowym gatunkiem projektu jest podkowiec mały, którego chronią wszyscy partnerzy.

Partnerstwo projektowe obejmuje pięć podmiotów z Polski, Czech, Rumunii i Słowacji:

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”, Polska
www.lifepodkowiectowers.pl, www.facebook.com/KrainaPodkowca

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Polska
www.lasy.gov.pl

ČESON Česká společnost pro ochranu netopýrů, Czechy
www.ceson.org

CCCL Asociația Centrul pentru Cercetarea și Conservarea Liliacilor, Rumunia
www.lilieci.ro

SON Spoločnosť pre ochranu netopierov na Slovensku, Słowacja
www.netopiere.sk

Projekt Life+ Podkowiec Towers (LIFE20 NAT/PL/001427) finansowany jest ze środków Programu LIFE, zarządzanego przez Komisję Europejską. Działania na terenie Polski dofinansowuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na rok 2022 przypada 30-lecie powstania funduszu Life, którego środki, przeznaczone między innymi na zachowanie ginących gatunków i siedlisk, przekroczyły 3 miliardy euro, co pozwoliło zrealizować ponad 1800 projektów. O polskich projektach dofinansowanych z funduszu Life przeczytasz na stronie:

<https://www.gov.pl/web/klimat/zobacz-polskie-projekty-life2>.

Przygotowanie i druk ulotki sfinansowano ze środków projektu LIFE20 NAT/PL/001427. Publikacja powstała przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Niniejsze wydawnictwo odzwierciedla jedynie poglądy autorów i w żadnym wypadku nie stanowi oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej. Komisja Europejska ani żadna osoba działająca w jej imieniu, nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania informacji tu zawartych.